

Koran en Bijbel in verhalen

Marlies ter Borg en Karima Bisschop © 2007 Unieboek bv

Een unieke bloemlezing waarin Koran- en Bijbelverhalen broederlijk (en zusterlijk) naast elkaar zijn geplaatst. Teksten die geselecteerd zijn vanwege bekende personages en een herkenbare verhaallijn. De verhalen zijn uit recente vertalingen van eeuwenoude boeken gelicht en letterlijk naast elkaar geplaatst. Zo komen overeenkomsten en verschillen helder naar voren.

Bij deze parallelle bloemlezing kon worden voortgebouwd op allerlei studies waarin de relatie tussen Koran en Bijbel is onderzocht. Te veel om op te noemen. Dit werk van anderen maakte het gemakkelijker om de bloemlezing die nu voor u ligt samen te stellen. Een dergelijke handzame naast elkaar plaatsing van verhalen uit die eeuwenoude, voor velen heilige boeken bestaat voor zover wij weten niet. Dat maakt deze publicatie zo uniek.

Deze bloemlezing is bedoeld als beginpunt van dialoog of studie, niet als eindpunt. Het is bedoeld voor de drukke mens van vandaag, die wel erg nieuwsgierig is, maar nauwelijks tijd heeft voor diepgaande studie. Mensen ook die na al het gekrakeel in de media nu toch eindelijk eens willen weten wat er écht in de Koran staat. Maar dan wel op een makkelijke manier.

Voor het gemak is de bloemlezing zo opgebouwd dat elk hoofdstuk afzonderlijk te lezen is. De onderverdeling van de hoofdstukken door middel van subtitels geeft houvast. Door de parallelle opbouw kunnen overeenkomsten en verschillen op de voet gevolgd worden. De verhalen zijn kort gehouden. Uitweidingen en herhalingen die in Koran en Bijbel voorkomen zijn weggelaten. Niet uit gebrek aan respect, maar juist om de kans te vergroten dat niet-ingewijden de smaak te pakken krijgen. Deze verzameling is dan ook een uitnodiging tot verdere verdieping, verder lezen in de Bijbel en Koran zelf. Het is niet alleen bedoeld voor 'gelovigen' – moslims, joden of christenen, – maar voor eenieder die geïnteresseerd is in levensfilosofie, maatschappelijke vraagstukken of literatuur. De verhalen zijn ook in de verkorte versie die hier wordt aangeboden juwelen van vertelkunst, poëtisch, soms schokkend, soms ontroerend, vaak diep menselijk. Het gaat om wijsheid verpakt in eeuwenoude verhalen die behoren tot de wereldliteratuur. Verhalen die, in hun sterke overeenkomsten en fascinerende verschillen, voor velen onbekend bleven.

Deze teksten zijn niet meer dan een introductie, een bloemlezing. Naar volledigheid is niet gestreefd. Dit zou ook van hoogmoed getuigen. Zoals in onderstaand Koranvers is aangegeven, kan geen enkel schrijven de oneindige waarheid, de goddelijke wijsheid bevatten.

Zeg: '...als de zee inkt was voor de woorden van mijn Heer, dan zou de zee uitgeput raken voordat de woorden van mijn Heer uitgeput raakten, al brachten wij nog een keer zoveel.'

Koran 18:109

Deze verzameling bevat slechts een selectie van teksten ontleend aan Bijbel en Koran. Door een zorgvuldige bronvermelding kan de lezer gemakkelijk teruggaan naar de uitgebreidere teksten waaruit de hier gebundelde bloemen geplukt zijn.

Er wordt geen uitleg gegeven. Exegese ontbreekt, evenals historische beschouwingen die de betekenis van de verhalen zouden kunnen verhelderen. Daartoe zijn de samenstellers niet competent. In deze bloemlezing is elk hoofdstuk slechts voorzien van een simpele inleiding, die zo objectief mogelijk de verhaallijn met de overeenkomsten en verschillen aangeeft. Alleen die verwijzingen naar exegese en traditie zijn opgenomen die voor de begrijpelijkheid van de teksten onontbeerlijk zijn. Daardoor is de mogelijkheid tot pluriforme uitleg van de teksten zo wijd mogelijk gehouden. Voor allegorische interpretatie van de boeiende beelden is volop ruimte.

'Ik (Jezus red.) heb jullie dit alles in beelden verteld...'

Bijbel - Johannes 16:25

Hij (Allah red.) is het die tot jou (Mohammed red.) het boek heeft neergezonden; een deel ervan bestaat uit eenduidige tekenen – zij zijn de grondslag van het boek – een ander deel uit meerduidige. Koran 3:7

Bij de samenstelling van deze bloemlezing is uitdrukkelijk gestreefd naar zorgvuldigheid. Citaten zijn door meelezers op correctheid getoetst. Tussen haakjes zijn woorden geplaatst die de vertaler omwille van de begrijpelijkheid heeft toegevoegd. Als een toevoeging van de redactie van deze bloemlezing afkomstig is, wordt dat uitdrukkelijk als volgt vermeld:(red.). Drie puntjes geven aan dat een zin is afgebroken. Dat dergelijke inkortingen veel worden gebruikt getuigt niet van gebrek aan respect. Integendeel, de verkorting is bedoeld om de verhaallijn voor eenieder helder te houden.

Er is bij de selectie van teksten vooral ook gestreefd naar evenwicht. Zo zijn Koran en Bijbel zoveel mogelijk in gelijke mate vertegenwoordigd, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin. In kwantitatieve zin: hoewel de Bijbel veel meer woorden telt dan de Koran is er in deze bundel naar gestreefd de fragmenten uit beide boeken ongeveer even lang te maken. Ook binnen de teksten van de Bijbel is ervoor gezorgd dat Oude en Nieuwe Testament met citaten zijn vertegenwoordigd.

Er is ook bij de keuze van citaten getracht elke schijn van vooringenomenheid te vermijden. Daartoe zijn ze op evenwichtige wijze naast elkaar gezet: de Bijbel, als oudste Boek links, de Koran rechts. Ook zijn de hoofdstukken getoetst door deskundige personen uit beide 'kampen'. Toch is er geen sprake van een wedstrijd, het willen aantonen van superioriteit. Bijbel en Koran zijn in hun waarde gelaten als oorspronkelijke boeken met een oneindig waardevolle inhoud die de tijd waarin zij werden opgetekend verre hebben overleefd.

Al doende bleek dat er van een 'wedstrijd' tussen Koran en Bijbel inderdaad ook geen sprake kón zijn. Integendeel, de teksten uit beide boeken bleken elkaar zozeer aan te vullen, dat de combinatie uitliep op een verrijking. Dit betrof niet alleen de pluriformiteit in beeldende expressie van dezelfde verhaallijnen. Ook de subtiele inhoudelijke verschillen bieden stof tot reflectie. Vaak verhelderde al lezende de linkertekst de rechterkant of andersom.

Een selectie van teksten kan natuurlijk niet geheel objectief zijn. Er spelen ook subjectieve voorkeuren en maatschappelijke context in mee. Wij hebben ervoor gekozen om de Koran- en Bijbelteksten zo dicht mogelijk bij elkaar te brengen, en aldus de verzoenende tendens, die in

beide boeken sterk aanwezig is, te onderstrepen. Deze vreedzame lijn die onder de politieke realiteit en felle maatschappelijke discussie bedolven dreigt te raken, is het onderwerp van het laatste hoofdstuk: Sjaloom-Salaam-Vrede.

Koran en Bijbel in verhalen (Marlies ter Borg & Karima Bisschop) © 2007 Unieboek bv